

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Procvratoribvs. Titvlvs XIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

cialium eorundem non affuit assensus in ipsis, nec approbata per ipsorum generalia, vel provincialia capitula extiterunt: multa in diversis mundi partibus insurgunt scandala a & ipsorum fratrum, (quos decet puritatem omnimodam in suis observare actionibus b & ab his abstinere propensius, per quae possit alius exempli pernicies generari) fama detrahitur plurimum & honori. Nos his occurrere paternae sollicitudinis studio intendentes, praesenti decreto sancimus: compositiones & pacta huiusmodi cum praelatis, capitulis, & c. rectoribus, & personis praedictis ab ipsorum fratrum conventualibus, prioribus, seu guardianis facta vel approbata, de suorum conventuum consilio & assensu (dum tamen, alias sint licita & honesta) debere ab ipsis fratribus in locis, in quibus fuerint facta perpetuo inviolabiliter observari: non obstante, quod magistris vel ministri d aut prioris generalium seu provincialium praedictorum non intervenerint in eisdem assensus, nec ab ipsorum generalibus vel provincialibus capitulis extiterint approbata: seu quod sedes Apostolica in iis, quae per praedictos fratres minores facta fuerint, auctoritatem suam non praesertit vel assensum.

DE PROCURATORIBVS.

TITVLVS XIX.

CAP. I.

Laicus potest esse procurator ad agendum & defendendum in causis spiritualibus.

Bonifacius octavus.

Non indifferetè iudex censetur egisse, procuratorem laicum ad agendum vel defendendum in causis spiritualibus admittendo. Cùm regulariter qui non prohibetur expressè ad exercendum procuratoris officium, idoneus debeat reputari.

Procurator post litem contestatam potest dare alium procuratorem: ante non nisi datus fuerit in rem suam, vel à Domino habuerit mandatum de substituendo etiam non certam personam.

Licet autem à procuratore post litem contestatam ab eo, possit (cùm Dominus sit litis effectus) dari alius procurator: antea tamen non potest nisi in rem suam sit datus: vel à Domino substituendi alium (etiam certa non expressa persona) sibi fuerit concessa potestas.

Procurator ad negotia, potest dare alium procuratorem liberè & etiam quandoq; h. d.

Procurator verò datus ad negotia, potest liberè quandoq; alium deputare.

CAP. II.

Procurator ante litem contestatam etiam sine causa revocari potest, post litem contestatam non, sine rationabili causa: Dominus tamen bene potest adesse causa cum ipso procuratore, maxime si de collusionem timeat.

Idem.

Quamvis e procurator possit ante litem contestatam etiam sine causa liberè à Domino revocari, postea tamen ipso nolente nequibit: nisi cum cum Domino inimicum fieri, vel suspectum, aut adversario affinitate conjungi, vel ejus heredem fieri, seu ingredi religionem, aut in longum peregrinari, vel aegritudine aut vinculis detineri contingat, seu alia rationalis causa sublit, propter quam sit merito revocandus. Verum, quanquam (nisi ut praemittitur) revocari non possit, Dominus tamen suae causae unà cum eodem procu-

^a Vid. B. Thom. 2. 2. quest. 43. per totam questionem. ^b In antiquis codicibus constanter legitur, actibus. ^c Dicitur, & deest in manuscriptis. ^d Hic text. habet locum in pactu factu cum laico. ^e Pro hoc. c. vnde que tradit laico consil. 131. incip. revocatur in dubio. volu. 4. & Felinus in ca. ex parte Decani. extra de rescript.

ratore (maximè si de collusionem timeat) minime prohibetur adesse.

CAP. III.

Procurator habens mandatum substituendi, substitutum à se post mandatum susceptum, etiam si eo non sit usus, revocare non potest: nisi & potestatem habuit revocandi. Si autem non procurator ad plures causas, & in altera substituit, in alia remanet procurator. Ioan. Andr.

Idem.

Is, qui à procuratore super hoc à Domino potestatem habente procurator extitit substitutus, non potest post mandatum susceptum, etiam si eo usus non fuerit, (licet in delegato sedes Apostolica vires suas alteri committente aliud censetur) ulterius revocari ab illo. Nisi revocandi potestas concessa fuisset eidem. Verum si cum ad plures vel ad omnes causas generaliter constitutus fuisset, in una tantum substituerit eorundem, in aliis nequaquam prohibetur procuratoris officium exercere.

CAP. IV.

Procurator generalis non agit exigentia speciale mandatum nisi cum aliqua illorum specificatione, vel libera potestate, licet sit. Zen.

Idem.

Qui ad agendum & defendendum, ac generaliter ad omnia (etiam si mandatum exigenti speciale) constituitur procurator, ex vi generalitatis huiusmodi, ad aliquem articulum, in quo speciale mandatum exigatur, admitti non debet. Sed si aliquis vel aliqui de articulis speciale mandatum exigentibus specificum & fuerint, adjecta clausula generali, tunc ad non expressum etiam admittitur. Procurator quoque absque speciali mandato iuramentum deferre, transigere, vel pactum non potest: nisi ei honorum vel causae administratio liberè e sit concessa.

CAP. V.

Mandatum generale ad negotia, etiam ad iudicia se extendit. Idem.

Qui generaliter constituitur ad negotia procurator, gerere ac experiri potest d, exceptis his casibus, quibus mandatum exigunt speciale.

Potest filius familiaris esse procurator, etiam absque patris assensu. Zen.

Nedum verò ad negotia, sed etiam ad iudicia potest filius familiaris absq; patris assensu fieri procurator.

Major annis xxv. ad iudicia, major xxvii. ad negotia potest procurator. h. d. Zen.

Licet autem quis post xvii. annum procurator ad negotia licet deputetur: ad iudicia tamen ante xvii. annorum fuerit, deputari nequibit.

CAP. VI.

Ex duobus procuratoribus simul simpliciter constitutis, unus solus admitti non debet. Si verò in solidum, qui primo constitutus litem, admittitur altero totaliter excluso: nisi adjectum fuerit, quod non sit melior conditio occupantis: quo casu alter non prosequatur, nec alium substituente, reliquus admittatur. h. d.

Idem.

Siduo e procuratores simul (non adjecto in solidum) deputentur, unus sine altero non debet admitti. Secus si sint in solidum constituti: sed rari illi ut

^a De materia revocationis procuratorum vide Cyrum & alios in l. mandato. G. mandati. & Joannem Ananiam consil. 21. incip. utrum presentato. & Paulum de Castro consil. 361. incip. non est alius vir. ^b Vid. l. legata maritaliter. de lega. 1. & Dec. in l. 1. de reg. iuri. Font. ^c Alias, in: libera. ^d Vid. l. 1. §. mandatum. ff. si quid in frau. patr. de Ancl. Font. ^e Ad h. inc. textum vnde quis dicit Felinus in c. 2. ext. de testi. adde Sacram. consil. 11. incip. circa presentem lib. 1.

melior erit conditio, qui per litis contestationem negotium primitus occupabit. Post occupationem autem huiusmodi, alter se introumittere nequibit ulterius, cum ille litis dominus sit effectus: nisi dictum in constitutione fuisset, quod non fieret melior conditio occupantis. tunc enim si eum, qui occupavit, infirmari, mori, absentari, vel aliâ impediri contingat, aut si prosequi forte nolit, poterit alter suscipere ac perficere negotium ab alio inchoatum, dum tamen ab alio non fuerit alius substitutus: nam si sit, is præferri debet eidem.

Procurator datus in solidum, qui occupaverat negotium, ex impedimento exclusus, non reassumit: nisi altero impedito, h. d. Dominicus.

Ceterum ubi nullo substituto, alter suscipit negotium prosequendum, is, qui occupavit primitus, ipsum resumere postea impedimento cessante nequibit: nisi forsitan illud contingeret a impediri

In causis spiritualibus ex duobus procuratoribus simul simpliciter datus iudex eligit magis idoneum, qui solus prosequi poterit: nec alius admittitur, nisi primo legitime excluso, h. d. Dominicus.

Santè in electionum, postulationum, provisionum, & aliorum spiritualium negotiorum causis (cum talia clericorum expeditionem exigere dignoscantur) volumus specialiter observari, ut si plures procuratores simul in eis fuerint non in solidum deputati, iudex (ne propter eorum concursum negotia eadem intricari contingat) idoneiorem ex ipsis eligere valeat: & ille solum modo prosequatur, habeatque quicquid cum illo sic electo factum extiterit, plenam roboris firmitatem: nec ad prosequendum alius admittatur postmodum, nisi prout eum, qui non occupat negotium, censimus post occupationem factam ab alio superius admittendum.

CAP. VII.

Procurator, qui renuit acceptare mandatum, pœnitere potest, quamdiu constitutus in eadem perseveraverit voluntate.

Idem.

Licet & is, qui procurator constituitur ab absente, dixerit præsentatum sibi suscipere nolle mandatum: hoc tamen nequaquam obstantè, quamdiu constitutus in eadem persistit voluntate, ipsum acceptare poterit e, quandoquunque placebit.

CAP. VIII.

Dominus datus procuratorem, quoties contingit eum abesse, causam tractando procuratorem non intelligitur revocare: secus si simpliciter: nisi expresse protestetur, quod ipsum revocare non intendit: vel aliâ hoc appareat ex probabilibus conjecturis. Ioan. And.

Idem.

Si quem sub ea forma, quoties te abesse contigerit: constitueris procuratorem ad causam, non idèo (licet tractes eam postmodum per teipsum) procuratorem ipsum dignosceris revocare, quinimò procurator idem procuratoris assumet officium, quandoquunque te contigerit absentare. Secus si simpliciter te fuerit constitutus: tunc enim sine ante litem contestatam sive post ad causam ipsam venias, non ut ipsi procuratori assistas, sed ut causam tractes eandem, tractando ipsam eum revocare censuris: nisi dicas expresse, quod ipsum vis in officio procuratoris (hoc non obstantè) manere, vel nisi quod non animo revocandi hoc facias, ex aliquibus appareat conjecturis d, ut si forsitan aliquis imminet articulus, in quo tu melius nosti veritatem, aut si sit procurator ipse infirmus, vel forsitan se absente, seu quicquid aliud acciderit, propter quod ipsi causæ tuæ sit præsentia opportuna.

a Alius, contigerit. b ad hunc text. vid. que dicit Alex. consil. d. incip. revocatur in dubium. l. s. c Vid. l. consensu. ff. de ad. & oblig. Font. d Una presumpcio tollit aliam. de presum. l. utra. de inog. res. l. d. v. Font.

CAP. IX.

Tria dicit. Primo, quod procurator ad contrahendum matrimonium debet habere speciale mandatum. Secundo, quod talis procurator non substituit: nisi ad hoc mandatum habeat. Tertio, quod si talis procurator revocatus etiam ignoranter contrahit, non tenet matrimonium. Ioan. And.

Idem.

Procurator a non aliter censetur idoneus ad matrimonium contrahendum, quàm si ad hoc mandatum habuerit speciale. Et quamvis aliis is, qui constituitur ad negotia procurator, alium dare possit: in hoc tamen casu (propter magnum quod ex facto tam arduo b posset periculum imminere) non poterit deputare alium, nisi hoc eidem specialiter sit commissum. Santè si procurator antequam contraxerit, à domino fuerit revocatus, contractum postmodum matrimonium ab eodem (licet tam ipse, quàm ea, cum qua contraxit, revocationem huiusmodi: penitus ignorarent) nullius momenti existit, cum illius consensus defecerit, sine quo firmitatem habere nequibit.

DE IIS, QUÆ VI METUSVE CAUSA FIUNT.

TITVLVS XX.

CAP. I.

Excommunicationis, suspensionis, vel interdicti absolute, vel revocatio per vim extorta, non tenet: & extorquens excommunicatus est ipso iure. Ioan. And.

Gregorius X. in Concilio generali Lugdun.

Absolutionis beneficium, ab excommunicationis sententia, vel quacumque revocationem ipsius, aut suspensionis, seu etiam interdicti per vim vel metu extorta, præsentis constitutionis auctoritate omnino viribus vacuumus. Ne autem sine vindicta violentiæ crescat audacia, eos, qui absolutionem seu revocationem huiusmodi vi vel metu extorsissent, excommunicationis sententia decernimus subjacere.

DE RESTITVTIONE IN INTEGRUM.

TITVLVS XXI.

CAP. I.

Ecclesia post quadriennium non admittitur ad petendum restitutionem contra sententiam, vel contractum, nisi rationalis aliqua causa hoc suadeat. Ioan. And.

Gregorius IX.

Ecclēsia, quæ ad retractandam sententiam, vel contractum, per beneficium restitutionis in integrum, postulat se admitti, si quadriennii spatium post sit lapsum, & negligenter omiserit: non est ad beneficium huiusmodi admittenda. c Nisi prævaricationis, vel fraudis manifesta probetur super hoc interyvenisse commentum: aut alia rationalis causa subit, quæ superiorem movere debeat ad idem beneficium concedendum.

CAP. II.

Ecclesia contra confessionem, qua lesa fuit, admittitur intra quadriennium, per beneficium restitutionis in integrum: postea non, nisi per usum iuri communis. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

a Vid. Ancharanum consil. 228. incip. A. duas filias habebat. & duobus consil. seq. Antonium Butrium consil. 64. incip. A. duas filias habuit. & consil. seq. & Alex. consil. 145. incip. in causa & lite. & consil. 149. incip. viso processu. lib. s. b Et idèo non deciditur iuramento per iudicem delato. Bald. in Ladmonenti. Font. c Iste versiculus habet etiam locum in aliis personis, quibus ista restitutio competit. Phil. Font.